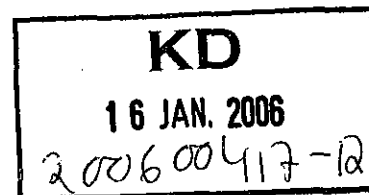

Funksjonshemmedes
Fellesorganisasjons
Ungdom

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Oslo, 12. januar 2006

Høringsuttalelse - Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2006-2007

Vedlagt ligger FFOUs kommentarer til forslaget til nye forskrifter om tildeling av utdanningstøtte. Høringsuttalelsen sendes både per fax og brev innen fristen 14. januar 2006.

Vi ber om at Kunnskapsdepartementet tar FFOUs forslag til følge og sikrer at studiefinansieringsordningen også blir en ordning for funksjonshemmede og kronisk syke. Dersom det er ønskelig stiller vi gjerne til møte for å utdype kommentarene i høringsuttalelsen.

Med vennlig hilsen
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons Ungdom

Thyra Kirknes //s
Leder

Marthe H. B. Schomacker
Marthe Helene B. Schomacker
Organisasjonskonsulent

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons Ungdom (FFOU) er en paraplyorganisasjon for funksjonshemmedes ungdomsorganisasjoner i Norge. Gjennom våre 22 medlemsorganisasjoner representerer vi et bredt spekter av funksjonshemninger og diagnoser. Vi jobber for at funksjonshemmet ungdom skal ha like muligheter til utdanning, arbeid, transport, og deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter.

FFOU
Postboks 4568 Nydalen
0404 Oslo

Telefon: 22 79 94 25
E-post: post@ffou.no
www.ffou.no

Høringsuttalelse – Forskrift om tildeling av utdanningstøtte for undervisningsåret 2006-2007

Det vises til forslaget om tildeling av utdanningstøtte som ble sendt på høring 14.10.05. FFOU jobber aktivt for å sikre funksjonshemmede og kronisk syke like muligheter til utdanning og ønsker således å kommentere forslaget til nye forskrifter.

GENERELT

Like muligheter til utdanning er et viktig prinsipp i norsk utdanningspolitikk. Imidlertid er dette prinsippet ikke en realitet for alle grupper i dag. Det ligger mange hindringer i dagens utdanningssystem som vanskeliggjør funksjonshemmedes mulighet til å gjennomføre en utdanning. Dagens studiefinansieringsordning er en av disse hindringene.

Studiefinansieringsordningen er per i dag ikke tilrettelagt for at kronisk syke og funksjonshemmede studenter. For mange er det umulig å begynne på eller å gjennomføre et studie med stipend og lån fra Lånekassen. Ordningen virker dermed ekskluderende på en stor gruppe og skaper en situasjon hvor særtiltak blir nødvendig for at funksjonshemmede og kronisk syke skal kunne ta en utdanning.

FFOU mener at dagens utdanningssystem og studiefinansieringsordning må endres slik at også funksjonshemmede og kronisk syke kan studere på ordinære vilkår. FFOU ønsker ikke en situasjon hvor funksjonshemmede og kronisk syke skal ha særløsninger, men mener det ordinære studieløpet bør kunne legges til rette slik at flest mulig kan studere med ordinær studiefinansiering. Vi mener at dette bør gjenspeiles i forskriftene, i tråd med tankegangen om universell utforming. I tillegg er det ekstra viktig nå som folketrygdens ordninger, og spesielt ordningen med yrkesrettet attføring, er strammet inn. FFOU ber derfor departementet ta høyde for disse endringene når forskriftene skal endelig fastsettes.

FFOU ønsker også å trekke frem romertallsvedtaket som ble vedtatt i forbindelse med Stortingets innstilling til Stortingsmelding 40 (2002-2003), Inst. S. nr. 162 (2003-2004):

Stortinget ber Regjeringen sikre at studiefinansieringsordningene ikke påfører studenter ekstra utgifter som er knyttet til nedsatt funksjonsevne.

Ettersom alle de tre nåværende regjeringspartiene sto bak dette romertallsvedtaket har FFOU god tro på at Kunnskapsdepartementet vil etterfølge forpliktelsen i dette vedtaket og sikre at studiefinansieringsordningen også blir tilgjengelig for funksjonshemmede studenter ved å gjennomføre de nødvendige forskriftsendringene.

OPPSUMMERING

I kommentarene som følger har vi tatt for oss alle bestemmelsene som berører funksjonshemmede og kronisk syke studenter. Våre kommentarer dreier seg hovedsakelig om å gjøre studiefinansieringsordningen bedre for denne studentgruppen og er sammenfattet i følgende tre mål:

1. Å endre definisjonen av funksjonshemmet (9.1.2)
2. Å bedre muligheten til deltidsutdanning (7.2.1, 7.2.2, 8.3 og 6.1/6.2)
3. Å bedre ordningen med sykestipend (2.1, 2.2 og 2.4)

KOMMENTARER TIL FORSKRIFTEN

Kap. I HOVEDREGLER

7.2.1 Det kan bli gitt støtte til deltidsutdanning som omfatter minst 50 prosent av undervisningsopplegget i fulltidsutdanning. (...).

FFOU anmoder Kunnskapsdepartementet om å slette den nedre grensen. Mange funksjonshemmede og kronisk syke har begrenset arbeidskapasitet grunnet funksjonshemningen og det kan derfor være nødvendig å ta utdanningen i et redusert tempo. Vi oppfordrer derfor departementet til å endre forskriftene slik at det blir mulig å søke støtte for mindre deltidsutdanning og at studenten kan få gradert støtte i tråd med utdanningsprosenten.

FFOU foreslår at bestemmelsen endres som følger:

Det kan bli gitt støtte til deltidsutdanning. (...).

7.2.2 Støtte blir gitt ut fra søkerens studiebelastning. (...)

For funksjonshemmede studenter som på grunn av funksjonshemningen må studere på deltid, er det vanskelig å få det til å fungere med støtte fra Lånekassen. 50 prosents studiestøtte er ikke tilstrekkelig til å leve av. I praksis er det altså ingen muligheter for funksjonshemmede som har lavere arbeidskapasitet grunnet funksjonshemningen, men som likevel ønsker å ta en utdanning. FFOU mener derfor at det bør åpnes for at funksjonshemmede som kan dokumentere lavere arbeidskapasitet grunnet funksjonshemningen, kan gis full støtte til deltidsutdanning.

Vi ser at en slik endring medfører at studenter på deltid risikerer å bli sittende igjen med en høy andel lån. Dette ser vi på som uheldig, men mener likevel det er viktig å åpne Lånekassen for funksjonshemmede studenter som må ta utdanningen i takt med helsen. For å unngå at funksjonshemmede studenter blir sittende igjen med mer lån enn sine medstudenter ber vi departementet se på en ordning med omgjøring eller ettergivelse av lån etter endt studie slik at studenter som på grunn av funksjonshemningen må studere i redusert tempo ikke kommer uheldig ut og får dobbelt så stort lån sammenlignet med andre studenter med samme utdanning.

8.3. Det kan bli gitt støtte i opptil åtte år til sammen til høyere utdanning, (...). Det kan ikke bli gitt støtte i mer enn åtte år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, (...), eller på grunn av redusert funksjonsevne.

FFOU mener det er uheldig at det kun gis anledning til å ta opp mer lån dersom lånetaker er forsinket på grunn av funksjonshemning eller sykdom. FFOU ønsker en ordning hvor funksjonshemmede ikke får mer gjeld.

I tillegg ønsker vi å understreke at denne ordningen slår uheldig ut for studenter som studerer deltid. Dersom man på grunn av funksjonshemningen må studere deltid får man færre år til rådighet og dermed begrenset mulighet til en høyere grads utdanning. Vi ønsker å gjøre oppmerksom på at dette er uheldig og oppfordrer departementet til å endre dette.

Videre er vi kritiske til at både videregående opplæring (som voksen) og folkehøgskole teller inn i disse årene. Vi ser derfor at støtte til videregående opplæring (når tas som voksen) blir unntatt fra de tellende årene.

9.1.2. Ved forsinkelse i mer enn ett år kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Det gjelder blant annet søker med redusert funksjonsevne som har støtte fra folketrygden, søker som får barn i utdanningsperioden og søker som har blitt mer enn ett år forsinket på grunn av sykdom.

Det er et stort behov for å endre denne bestemmelsen. Den snevre definisjonen av funksjonshemmede gjør at bestemmelsen ekskluderer en rekke studenter med funksjonshemming. Folketrygden har ingenting med funksjonshemming å gjøre og det er langt fra alle funksjonshemmede som mottar stønad fra folketrygdens ordninger. For eksempel vil denne bestemmelsen ikke omfatte en hørselshemmet student som på grunn av hørselstapet ikke klarer å fullføre utdanningen til normert tid. På samme måte vil den også utestenge en blind eller svaksynt student som på grunn av forsinkede hjelpemidler og pensumlitteratur blir forsinket i studiene. FFOU mener denne bestemmelsen får alvorlige utilsiktede konsekvenser og anmoder Kunnskapsdepartementet på det sterkeste om å endre den.

FFOU foreslår at bestemmelsen endres som følger:

Ved forsinkelse i mer enn ett år kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Det gjelder blant annet søker med redusert funksjonsevne, søker som får barn i utdanningsperioden og søker som har blitt mer enn ett år forsinket på grunn av sykdom

Vi anmoder departementet om å legge dokumentasjon om funksjonshemmingen til grunn for vurderingen og gjøre vurderingen opp mot studiesituasjonen for en gjennomsnittlig student. Dersom departementet ser det som nødvendig å trekke inn en definisjon av funksjonshemming inn i bestemmelsen, eksisterer det definisjoner i både NOU 2001:22 Fra Bruker til Borger eller hos Trygdeetaten som kan oversettes til studiesituasjonen.

10.2 Søker som bor i institusjon og får oppholdet dekket av det offentlige, kan ikke få utdanningsstøtte fra Lånekassen. (...)

FFOU har møtt ulike forståelser av hvordan denne bestemmelsen tolkes, og ønsker å understreke at midlertidig opphold på offentlig rehabiliteringsinstitusjoner ikke skal omfattes av denne bestemmelsen. Flere funksjonshemmede og kronisk syke har ved innimellom lengre opphold på rehabiliteringsinstitusjoner og sykehus. Disse oppholdene er imidlertid av midlertidig karakter hvor man både opprettholder studieinnsatsen og beholder sine faste utgifter. Denne typen opphold i institusjon bør derfor ikke medføre tap i utdanningsstøtte.

Kap. III STØTTE TIL SØKER I HØYERE UTDANNING OG SØKER I FAGSKOLEUTDANNING, FOLKEHØGSKOLE OG ANNEN UTDANNING SOM IKKE ER OMFATTET AV OPPLÆRINGSLOVEN

3.1.2. Selv om vilkåret om fullført utdanning ikke er oppfylt, kan søkere som ikke bor sammen med foreldrene få lån omgjort til stipend for semestre der søkeren: a) (...), b) har fått omgjøring til stipend på grunn av sykdom, se kap. V punkt 2, c) c) har blitt forsinket på grunn av redusert funksjonsevne, se kap. I punkt 9.1.2.

Også for denne bestemmelsen mener FFOU at bakgrunnen for vurderingen bør endres. Det bør åpnes for omgjøring både hvis søker har fått omgjort lån til sykestipend eller dersom søker har blitt forsinket på grunn av sykdom eller redusert funksjonsevne. Som for 9.1.2 mener vi at definisjonen bør endres og at vurderingen bør gjøres ut fra den dokumentasjonen som fremvises.

6.1. Utdanningsstipend og forsørgerstipend kan bli redusert på grunnlag av inntekten til søkeren. Har søkeren en personinntekt over kr 113 027 (...).

FFOU mener det bør åpnes for en høyere inntektsgrense for deltidsstudenter. Slik som inntektsgrensen er satt i dag, er det ikke mulig å leve på det man mottar i redusert støtte. Det er derfor få muligheter for studenter som må studere på deltid. FFOU mener derfor det bør opprettes et eget punkt som regulerer inntektstaket for deltidsstuderende.

6.2. For søker som mottar trygd eller pensjonsytelser, blir stipendet redusert med fem prosent per måned av trygd eller pensjonsytelser over 60 476 (...).

FFOU mener det er urimelig at inntektstaket for trygd er lavere enn det ordinære inntektstaket. Mange av trygdeytelsene er dessuten kompensasjon for ekstrakostnader knyttet til funksjonshemmingen og det er derfor vanskelig å forstå argumentasjonen for at funksjonshemmede som mottar trygdeytelser må ha lavere inntekt ved siden av Lånekassen. Levekostnadene er like uansett om de skal dekkes av trygd eller vanlig inntekt og taket bør derfor være det samme. FFOU oppfordrer derfor Kunnskapsdepartementet til å fjerne denne bestemmelsen og innlemme trygd og pensjonsytelser i 6.1.

Vi foreslår at 6.1. endres som følger:

Utdanningsstipend og forsørgerstipend kan bli redusert på grunnlag av inntekten til søkeren. Har søkeren en personinntekt, trygd eller pensjonsytelser over kr 113 027 (...).

Kap. V FØDSELSSTIPEND, SYKESTIPEND OG FLYKTNINGSTIPEND

2.1. Søker som blir syk og av den grunn helt studieufør i en del av søknadsperioden, kan få lånet for denne tiden omgjort til sykestipend, men ikke for mer enn fire måneder og to uker per undervisningsår. Sykdomsperioden må dokumenteres. Omgjøring blir gitt for halve måneder. Lån for de første fjorten dagene av en sykdomsperiode (karenstid) kan ikke bli gjort om til sykestipend.

Etter FFOUs oppfatning er det urimelig at det kun er fire måneder og to uker per undervisningsår som kan omgjøres til sykestipend dersom lånetakeren blir syk. Denne regelen gjør at funksjonshemmede og kronisk syke risikerer å sitte igjen med et langt høyere studielån enn sine medstudenter og gjør ordningen alt for risikabel for mange. Vi mener omgjøringen bør kunne gjøres for hele perioden lånetakeren kan dokumentere sykdom.

FFOU ønsker dessuten å legge til en tilleggsbestemmelse for delvis studieuførhet. Dersom en lånetaker blir delvis studieufør bør det være mulig å få omgjort deler av lånet til sykestipend. Vi foreslår derfor at det kan opereres med en gradering i omgjøringen i tråd med graden av studieuførheten.

I tillegg ønsker vi å spesifisere at dette skal gjelde både dersom studieuførheten oppstår på grunn av sykdom og funksjonshemming, ikke kun sykdom slik det står i dagens bestemmelse.

Til slutt vil vi også anmode Kunnskapsdepartementet om å vurdere ordningen med karenstid. Vi foreslår at det gjøres en vurdering av hvordan ordningen fungerer i arbeidslivet og se på mulighetene for en tilsvarende ordning for studenter. Vi foreslår at det skal bli mulig at også studenter kan søke trygdekontoret om å dekke karenstiden og at karenstiden således ikke belastes studenten.

FFOU foreslår derfor at denne forskriften endres som følger:

Søker som på grunn av sykdom eller funksjonsbemming blir helt studieufør i en del av søknadsperioden, kan få lånet for denne tiden omgjort til sykestipend. Sykdomsperioden må dokumenteres. Søker som av samme grunn blir delvis studieufør, kan få deler av lånet for sykdomsperioden omgjort. Omgjøring beregnes ut fra graden av studieuføret. Omgjøring blir gitt for halve måneder. Lån for de første fjorten dagene av en sykdomsperiode (karenstid) kan ikke bli gjort om til sykestipend.

2.2. Retten til omgjøring gjelder ikke for søker som er syk når undervisningen tar til. Det blir gjort unntak når søkeren er i flerårig utdanning.

FFOU mener det er et stort behov for å endre denne bestemmelsen. Vi erfarer at det er stor forskjell fra hvordan begrepet "tar til" forstås blant saksbehandlerne i Lånekassen. Vi har fått flere ulike forklaringer på hva som omfattes av denne og ikke, og mener all usikkerheten rundt denne skaper ekstra problemer for studenter som blir syke i utdanningen. FFOU mener derfor at denne regelen er problematisk og gir uønskede utfall. Det er umulig for en student å beregne når sykdom skal inntreffe og det er derfor nødvendig med et regelverk som ivaretar alle som blir syke underveis i studieperioden, også om sykdommen inntreffer første studiedag. I tillegg er det nødvendig med et regelverk som også gir rom for at kronisk syke kan få omgjøring til sykestipend dersom sykdommen forverres i studieperioden. FFOU ber derfor om at hele denne bestemmelsen fjernes.

2.3. Søker som har rett til sykepenger, attføringspenger eller rehabiliteringspenger fra folketrygden for sykdomsperioden, kan ikke få omgjort lån til stipend for den tiden de har slike ytelser.

FFOU har blitt gjort oppmerksom på at denne bestemmelsen kan få utilsiktede uheldige konsekvenser. Dersom en student har en deltidsjobb ved siden av studiene hvor han/hun jobber annenhver helg, sykemelder seg fra jobben og automatisk får sykepenger for disse få arbeidsdagene, har han/hun ikke lenger rett på omgjøring til sykestipend. FFOU er enig i at det ikke skal gis doble ytelser, men mener det er behov for en nyansering av denne bestemmelsen. Vi foreslår derfor at bestemmelsen om at man mister retten til omgjøring faller bort og at bestemmelsen erstattes med at *sykestipendet reduseres i tråd med ytelsene fra folketrygden.*

2.4. Søknad om sykestipend må være innkommet senest seks måneder etter at undervisningsåret eller kurset er avsluttet.

FFOU ber om at denne fristen utvides. I en periode med alvorlig sykdom kan det være vanskelig eller umulig å sette seg inn i rettigheter og muligheter og en sykdomsperiode kan vare over lengre tid. Vi ber derfor om at fristen utvides til ett år etter slik at en student som blir syk har tilstrekkelig mulighet til å søke om omgjøring også i en langvarig sykdomsperiode.

FFOU ber om at bestemmelsen endres som følger:

Søknad om sykestipend må være innkommet senest ett år etter at undervisningsåret eller kurset er avsluttet.

Tilleggskommentarer

Ved siden av de eksisterende bestemmelsene i forskriftene ønsker FFOU å komme med to tilleggforslag til forbedring av ordningen:

1) Fagavdeling

Vi oppfordrer Kunnskapsdepartementet til å opprette en egen fagavdeling eller et fagråd i Lånekassen som har ansvar for saker knyttet til vurdering av redusert funksjonsevne og

sykdom. I tillegg ønsker vi også å oppfordre Lånekassen til å etablere en sterkere dialog med Trygdeetaten for erfaringsutveksling om saksbehandling og skjønnsvurdering av funksjonshemning.

2) *Tilleggstipend*

Per i dag finnes det ingen muligheter for å søke Lånekassen om tilleggstipend for høye boutgifter grunnet funksjonshemning. Tilrettelagte boliger er ofte dyrere enn andre studentboliger og funksjonshemmede studenter blir ofte sittende med høye utgifter til bolig. Vi ønsker at det åpnes for ekstraytelser i Lånekassen som for eksempel tilleggstipend (eventuelt lån) for studenter med høye utgifter på grunn av funksjonshemningen.

Vi ber om at Kunnskapsdepartementet tar våre forslag til følge. Dersom det er behov for en utdypning på noen av punktene stiller vi gjerne på et møte med departementet.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPENS UNGDOM

Thyra Kirknes //s
Leder

Marthe H. B. Schomacker
Marthe Helene B. Schomacker
Organisasjonskonsulent